

Dette gælder i hvert fald i forhold til stk. 3, litra c.

Det fremgår således af kommissionens praksis vedrørende spørgsmålet om *tiltaltets ret til selv at føre sit forsvar*, at der i sådanne sager anlægges en helhedsvurdering af forsvarets vilkår. Art. 6, stk. 3, litra c, fortolkes som et krav om, at der ikke må foregå en strafferetlig forfølgning, uden at der er sikret et betryggende forsvar for tiltalte (an adequate representation for the defence); men valget mellem de alternativer, der er angivet i bestemmelsen (selvmøde – valgt forsvarer – beskikket forsvarer) beror ikke på tiltaltets ønsker, men på national ret.

Til illustration kan der henvises til følgende udtalelse fra den seneste kommissionsafgørelse vedrørende dette element i konventionsbestemmelsen. (Decisions and Reports III (1976), side 43):

»It is true that in the wording of Art. 6 (3) (c) of the Convention everyone charged with a criminal offence shall have the right to defend himself in person or through legal assistance of his own choosing or if he has not sufficient means to pay for legal assistance to be given it free when the interests of justice so require.

In its case-law (see the decisions on the admissibility of applications Nos. 1242/61 (unpublished); 2676/65, Coll. of Decisions 23, p. 31 (37); and in particular 2645/67, Yearbook 11, p. 322) the Commission has considered complaints by applicants that they were not allowed to defend themselves in person. These applications concerned appeal proceedings. However, the Commission expressed certain general principles. It took account of the treatment of the defence as a whole rather than the position of the accused taken in isolation, and it had particular regard to the principle of equality of arms as included in the concept of a fair hearing.

Consequently, the Commission held that Art. 6 (3) (c) guarantees that proceedings against the accused will not take place without an adequate representation for the defence, but does not give the accused the right to decide himself in what manner his defence should be assured. The decision as to which of the two alternatives mentioned in the provision should be chosen, namely the appli-

cant's right to defend himself in person or to be represented by a lawyer of his own choosing, or in certain circumstances one appointed by the court, depends upon the applicable legislation or rules of court.«

Det er endvidere antaget, at medlemsstaterne uanset bestemmelsen i art. 6, stk. 3, litra c, har frihed til at fastsætte og fastholde regler om, hvem der kan optræde som forsvarere i straffesager, selv om sådanne regler i og for sig kunne siges at begrænse tiltaltets mulighed for frit at vælge sit forsvar.

I en sag, der er refereret i Yearbook V side 104 (1962), udtalte kommissionen således, at retten til selv at vælge sin forsvarer ikke er

»... an absolute right, but limited by the right of the State concerned to make regulations concerning the appearance of lawyers before the courts;

... the State has full discretion to exclude lawyers from appearing before the courts ...«

Det er vanskeligt på grundlag af den foreliggende praksis at angive, hvor langt denne frihed for medlemsstaterne går. Den pågældende sag vedrørte muligvis alene spørgsmålet om, hvorvidt en tiltalt som forsvarer skulle kunne vælge en person, der ikke opfyldte de almindelige betingelser for møderet for domstolene; men kommissionens ordvalg er væsentligt mere vidtgående.

Efter justitsministeriets opfattelse må det dog antages, at en regulering ikke vil blive anset for konventionsstridig, medmindre udelukkelsen i det konkrete tilfælde har afskåret tiltalte muligheden for at føre et betryggende forsvar (»adequate defence«).

Det er derfor justitsministeriets opfattelse, at en udskydelse af forsvarer i henhold til det fremsatte lovforslags § 730, stk. 3, smh. med § 733, stk. 2, ikke vil kunne anses for stridende mod den europæiske menneskerettighedskonventions art. 6, stk. 3, litra c. Det bemærkes herved, at det er fast antaget, at konventionsbestemmelsen om tiltaltets ret til selv at vælge forsvarer er uanvendelig i tilfælde, hvor der er meddelt »fri proces«, jfr. herved *Jacobs: The European Convention on Human Rights* (1975) side 117.

4. På baggrund af det anførte kan det af retsudvalget stillede spørgsmål besvares bekræftende.